Dosar nr.2a-127/2025 judecătoria Edineț, sediul Central, judecător E. Pșeniţa

D E C I Z I E

19 februarie 2026
mun.Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord
În componenţa:
Preşedintele şedinţei, judecător Stanislav Grosu
Judecătorii Alina Țihonschi şi Radu Holban
Grefier Natalia Pasat

examinând în şedinţă publică apelul declarat de apelanta Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buța Denis, împotriva hotărârii judecătoriei Edineț, sediul central din 23 decembrie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării al RM către Siminiuc Ana-Maria cu privire la încasarea cheltuielilor de instruire,-

c o n s t a t ă :

Pretenţiile reclamantei:

1. La data de 19 iulie 2024, Ministerul Apărării a RM s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Siminiuc Ana-Maria cu privire la încasarea cheltuielilor de instruire în sumă de 106.386,58 lei şi compensarea cheltuielilor de judecată.
2. În motivarea acţiunii, reclamanta a indicat că în anul 2021, Siminiuc Ana-Maria a fost admisă la studii în Academia Militară a Forţelor Armate. Ulterior, la data de 02 decembrie 2022, pârâta, din propria iniţiativă, a fost exmatriculată din Academia Militară.
3. Odată cu admiterea, la 25 august 2021, pârâta a încheiat cu Rectorul (Comandantul) al Academiei Militare a Forţelor Armate contractul de studii pentru perioada 25.08.2021- 25.08.2029 (3 ani de studii şi 5 ani de serviciu). În baza acestui contract, pârâta s-a obligat să îndeplinească serviciul militar pe parcursul perioadei indicate.
4. Cu toate acestea, în baza Ordinului rectorului (comandant) nr.234 din 02.12.2022, Siminiuc Ana-Maria a fost exmatriculată conform pct.55 subpct.2) *(din iniţiativa personală*) al Regulamentului cu privire la modul de organizare şi desfăşurare a învăţământului în Academia Militară a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 980/2010. Concomitent, Siminiuc Ana-Maria a fost radiată din tabelul nominal al Academiei Militare de la toate genurile de aprovizionare, fiind îndreptată pentru a fi luată la evidenţa militară în Secţia Administrativ Militară Briceni.
5. Astfel, obligaţia de a dispune încasarea cheltuielilor pentru instruire este reglementată expres prin următoarele acte normative:

- art.35[1] alin.(2) din Legea nr.162/2005 privind statutul militarilor, care prevede că „la eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la art.55 alin.(3) lit.e), j), j), k), m) şi o), militarii care, după absolvirea instituţiei de învăţământ în domeniul milităriei sau de la data finalizării altor forme de perfecţionare profesională ce depăşesc 60 de zile, organizate în ţară sau în străinătate, indiferent de sursa de finanţare, cu excepţia celor urmate pe cont propriu, nu au îndeplinit o perioadă între 1 şi 5 ani de serviciu militar

(în funcţie de perioada de instruire, proporţional cu numărul zilelor de formare profesională continuă/perfecţionare profesională) restituie cheltuielile pentru studii/instruiri în mărimea dedusă din împărţirea sumei cheltuielilor respective la perioada aflării în serviciul militar, în modul stabilit de Guvern.

- art.35[1] alin.(3) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor, prevede că „militarii care au fost exmatriculaţi din instituţiile de învăţământ pentru restanţe academice, pentru încălcarea disciplinei sau pentru refuzul de a continua studiile, cu excepţia celor urmate pe cont propriu, restituie integral cheltuielile pentru studii/instruiri, în modul stabilit de Ministerul Apărării";
- art.35[1] alin.(4) din Legea nr.162/2005 cu privire la statutul militarilor prevede că, „cheltuielile pentru studii/instruiri, prevăzute la alin. (l)-(3), cuprind mijloacele băneşti achitate personalului implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentaţie, asistenţă medicală, solda achitată în perioada instruirii şi indemnizaţia unică acordată la absolvire
- art.27 alin.(3) şi (6) din Legea nr.1245/2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, care prevăd că, tinerii înmatriculaţi în instituţiile de învăţământ din domeniul milităriei, cu excepţia celor din liceele militare, se consideră încadraţi şi încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar din momentul înmatriculării, pe un termen care cuprinde durata studiilor în această instituţie şi 5 ani de serviciu militar după absolvirea ei. Iar, militarii eliberaţi din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forţele Armate mai puţin de 5 ani, achită cheltuielile pentru instruire, indiferent de sursa de finanţare.

6. Menţionează că cheltuielile suportate de Ministerul Apărării pentru instruirea pârâtei în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate, pe perioada 25.08.2021 - 02.12.2022, constituie 106.386,58 lei.

7. Afirmă că pentru instruirea sa, pârâta nu a suportat niciun fel de cheltuieli, întrucât pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat, în baza comenzii de stat, în funcţie de necesităţile Forţelor Armate. Pe parcursul instruirii, pârâta a beneficiat gratuit de alimentaţie, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală etc.

8. Indică că prin refuzul de a continua studiile şi ulterior, de a îndeplini serviciul militar în conformitate cu obligaţiile asumate prin contract, pârâta a lipsit Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, impunând statul să suporte cheltuieli nejustificate pentru instruirea cadrelor noi.

9. Astfel, pregătirea cadrelor militare în cadrul instituţiilor de învăţământ în domeniul militar nu se realizează în scopuri personale, ci în interesul securităţii naţionale şi al statului. Statul şi militarul au obligaţii reciproce: statul - de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul - de a îndeplini serviciul militar timp de 5 ani după absolvirea instituţiei de învăţământ.

10. Mai mult, la data de 26.04.2024, pârâtei i-a fost transmisă prin scrisoare recomandată somaţia de plată nr.371 din aceeaşi dată, care a fost ignorată, fapt confirmat prin avizul de recepţie. În consecinţă, Ministerul Apărării a fost nevoit să solicite încasarea cheltuielilor prin intermediul instanţei de judecată.

11. Reieşind din cele expuse, Ministerul Apărării solicită încasarea de la Siminiuc Ana-Maria a sumei de 106.386,58 lei, reprezentând cheltuielile suportate pentru instruirea acesteia, precum şi încasarea tuturor cheltuielilor aferente judecării cauzei.

12. La 05 septembrie 2024, Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buţa Denis a depus referinţă la cererea de chemare în judecată ca neîntemeiată.

13. În motivarea referinţei comunic că Ministerul Apărării nu a prezentat în susţinerea cerinţelor sale acte contabile privind suportarea cheltuielilor pretinse.

14. Conform pct.12 al Anexei nr.6 la Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11 martie 2001 şi pct.4 şi 41 ale Hotărîrii Guvernului nr. 923 din 04 septembrie 2001, tânărul specialist nu este obligat să restituie cheltuielile pentru instruire dacă se reangajează o singură dată în instituţia din care s-a eliberat sau se angajează la o altă instituţie publică finanţată de la bugetul de stat sau de la bugetul local, într-o funcţie corespunzătoare specialităţii obţinute în termen de 6 luni.

15. Indică că pârâta prin ordinul IGP din 19.06.2023, a fost angajat în cadrul IGP la IP Botanica. Ulterior aceasta s-a angajat în altă autoritate publică, conform specialităţii, într-o funcţie cu statut special, în termen de 6 luni din data predării funcţiei militare.

16. Conform prevederilor art.art.27 alin.(6), 35 alin. (11) din Legea cu privire la statutul militarilor, Anexa nr.6 la Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr. 158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcţia publică şi statutul funcţionarului public - art.4 pct.1, pct.2, pct.3, pct.5 al Anexei nr.6 la Hotărîrea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009, reclamantul urma să întocmească un angajament înscris privind informarea funcţionarului public despre obligaţia de a activa în serviciul public după absolvirea cursurilor de dezvoltare profesională şi despre obligaţia de a restitui autorităţii publice cheltuielile suportate pentru dezvoltarea sa profesională în cazul nerespectării angajamentului asumat.

17. Pârâta nu a fost informată şi nici nu a semnat careva acte în acest sens. Mai mult ca atât pârâta nu ţine minte să fi semnat la înmatriculare la studii contract de îndeplinire a serviciului militar.

18. Totodată atrage atenţia instanţei precum că, Ministerul Apărării a prezentat la materialele cauzei numai un certificat - calcul în care este menţionat precum că pentru perioada de timp 25.08.2021 - 02.12.2022 Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun" a suportat cheltuieli pentru instruirea pârâtei în sumă de 106.386,58 lei, fără a prezenta careva probe pertinente şi concludente conform art.321 -322 Cod Civil RM, care ar descifra şi proba sumele menţionate în certificat - calcul.

19. Mai mult ca atât actele contabile ar permite pârâtului respectarea principiului contradictorialităţii şi ar respecta dreptul la un proces echitabil în vederea realizării dreptului la apărare prin numirea expertizei contabile în vederea estimării şi calculării corecte a cheltuielilor suportate de către Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun" pentru instruirea pârâtei pentru perioada de timp 25.08.2021 - 02.12.2022.

20. În continuare nu se poate expune asupra admiterii sau expunerii asupra cererii de chemare în judecată întrucât nu au acces la probele solicitate de la Academia Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun".

Poziţia instanţei de fond:

21. Prin hotărârea judecătoriei Edineţ, sediul central din 23 decembrie 2024, s-a admis acţiunea înaintată. S-a încasat de la Siminiuc Ana-Maria în beneficiul Ministerului

Apărării al Republicii Moldova cheltuielile de instruire suportate în mărime totală de 106.386,58 lei. S-a încasat de la Siminiuc Ana-Maria în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3.741,57 lei.

Solicitarea apelantei:

22. La data de 24 decembrie 2024, apelanta Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buța Denis, a depus apel nemotivat împotriva hotărârii instanței de fond, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond cu remiterea cauzei la examinare în instanța de fond într-un alt complet de judecată.

23. Prin încheierea Colegiului Civil al Curții de Apel Nord din 05 februarie 2025 nu s-a data curs cererii de apel depusă de apelanta Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buța Denis, și s-a acordat termen pentru înlăturarea neajunsurilor apelului.

24. La data de 25 februarie 2025, apelanta Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buța Denis, a depus apel motivat, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare în fond.

Argumentele părților:

25. În motivarea apelului, apelanta atrage atenția instanței că Ministerul Apărării nu a prezentat, în susținerea cererii sale, acte contabile care să ateste suportarea cheltuielilor pretinse.

26. Conform pct.12 al Anexei nr.6 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2001 și pct.4 și 41 ale Hotărârii Guvernului nr.923 din 04 septembrie 2001, tânărul specialist nu este obligat să restituie cheltuielile pentru instruire dacă se reangajează o singură dată în instituția din care s-a eliberat sau se angajează la o altă instituție publică finanțată de la bugetul de stat sau de la bugetul local, într-o funcție corespunzătoare specialității obținute în termen de 6 luni

27. Pârâta, prin Ordinul Inspectoratului General al Poliției din 19.06.2023, a fost angajată în cadrul Inspectoratului de Poliție Botanica și ulterior, s-a angajat într-o altă autoritate publică, conform specialității, într-o funcție cu statut special, în termen de 6 luni de la predarea funcției militare.

28. Conform prevederilor art.art.27 alin.(6), 35 alin.(11) din Legea cu privire la statutul militarilor, Anexa nr.6 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009 privind punerea în aplicare a prevederilor Legii nr.158-XVI din 04 iulie 2008 cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public – art.4 pct.1, pct.2, pct.3, pct.5 al Anexei nr.6 la Hotărârea Guvernului nr.201 din 11 martie 2009, reclamantul urma să întocmească un angajament înscris privind informarea funcționarului public despre obligația de a activa în serviciul public după absolvirea cursurilor de dezvoltare profesională și despre obligația de a restitui autorității publice cheltuielile suportate pentru dezvoltarea sa profesională în cazul nerespectării angajamentului asumat.

29. Menționează că pârâta nu a fost informată și nici nu a semnat vreun astfel de angajament. Mai mult, pârâta nu își amintește să fi semnat, la momentul înmatriculării la studii, contractul de îndeplinire a serviciului militar.

30. Conform prevederilor art.117 alin.(1) Cod de procedură civilă, „probe în cauze civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la

constatarea circumstanţelor ce justifică pretenţiile şi obiecţiile părţilor, precum şi altor circumstanţe importante pentru justa soluţionare a cauzei”.

31. În corespundere cu art.118 alin.(1) Cod de procedură civilă stabileşte „fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel”.

32. Conform prevederilor art.121 Cod de procedură civilă, „instanţa judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenţa sau inexistenţa de circumstanţe, importante pentru soluţionarea justă a cazului”, iar art.122 din Codul de procedură civilă prevede „circumstanţele care, conform legii, trebuie confirmate prin anumite mijloace de probaţiune nu pot fi dovedite cu nici un fel de alte mijloace probante. Admisibilitatea probelor se determină în conformitate cu legea în vigoare la momentul eliberării lor”.

33. Conform art.35 alin.(12) din Legea Nr. 162 din 22 iulie 2005, cu privire la statutul militarilor, militarii care au fost exmatriculaţi din instituţiile de învăţământ militar pentru restanţe academice, încălcare a disciplinei sau refuz de a continua studiile sînt obligaţi să recupereze cheltuielile pentru instruire în mărimea calculată prin împărţirea sumei cheltuielilor generale la perioada aflării în serviciul militar.

34. Potrivit art. 27 alin.(3) şi (6) din Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002, tinerii înmatriculaţi în instituţiile de învăţământ militar, cu excepţia celor din liceele militare, se consideră încadraţi şi încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar din momentul înmatriculării, pe un termen care cuprinde durata studiilor în această instituţie şi 5 ani de serviciu militar după absolvirea ei. Militarii eliberaţi din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forţele Armate mai puţin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanţare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

35. Potrivit articolului unic, din Legea nr.250 din 09 iulie 2004, privind interpretarea unei sintagme din art.27 alin.(6) din Legea nr.1245-XV din 18 iulie 2002, cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, Prin sintagma „achită cheltuielile pentru instruire”, cuprinsă în art.27 alin.(6) din Legea nr.1245-XV din 18 iulie 2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2002, nr.137-138, art.1054), cu modificările ulterioare, se subînţelege acoperirea cheltuielilor, calculate în mod proporţional, ce cuprind mijloacele băneşti achitate personalului (militar şi civil) implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentaţie şi asigurare medicală.

36. Totodată atrage atenţia instanţei precum că, Ministerul Apărării a prezentat la materialele cauzei numai un certificat – calcul în care este menţionat precum că pentru perioada de timp 25.08.2021 – 02.12.2022 Academia Militară a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” a suportat cheltuieli pentru instruirea pârâtei în sumă de 106.386,58 lei, fără a prezenta careva probe pertinente şi concludente conform art.321 -322 Cod Civil, care ar descifra şi proba sumele menţionate în certificat - calcul.

37. Mai mult ca atât actele contabile ar permite pârâtului respectarea principiului contradictorialităţii şi ar respecta dreptul la un proces echitabil în vederea realizării dreptului la apărare prin numirea expertizei contabile în vederea estimării şi calculării corecte a cheltuielilor suportate de către Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” pentru instruirea pârâtei pentru perioada de timp 25.08.2021-02.12.2022. La data de 28.10.2024 prin intermediul poştei electronice a fost depusă o cerere prin care a

solicitat dispunerea efectuării unei expertize financiar contabile care ar elucida toate circumstanţele cu privire la cheltuielile suportate de Ministerul Apărării RM.

38. Prin încheierea din 12.11.2024 instanţa a respins cererea menţionată motivând că are competenţe în domeniul. Însă nici la moment nu găseşte la materialele cauzei acte care ar demonstra cheltuielile menţionate, prin ce instanţa a încălcat principiul egalităţii probelor şi dreptul la apărare, reclamanta şi reprezentantul acesteia neavând nici acces nici cunoştinţe în domeniul economic pentru a veni cu o poziţie de apărare, fapt ce rezultă şi din prevederile art.118 alin.(1), (3) CPC, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanţele pe care le invocă drept temei al pretenţiilor şi obiecţiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea justă a cauzei sînt determinate definitiv de instanţa judecătorească pornind de la pretenţiile şi obiecţiile părţilor şi ale altor participanţi la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

39. Indică că instanţa a luat în considerare bonuri eliberate de Ministerul Apărării RM care sunt anexate la dosar, însă nu a solicitat măcar o factură care ar demonstra tarifele şi preţurile, etc.

40. Totodată declară că s-a încălcat flagrant dreptul la apărare, dat fiind faptul fixării şedinţelor fără citarea legală al pârâtei şi apărătorului acesteia.

41. *La 27 mai 2025, Ministerul Apărării a depus referinţă la cererea de apel depusă de apelanta Siminiuc Ana-Maria în persoana reprezentantului, avocat Buţa Denis, cu respingerea acesteia şi menţinerea hotărârii instanţei de fond fără modificări.*

42. În motivarea referinţei indică că cheltuielile suportate de Ministerul Apărării pentru instruirea apelantei în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate, pe perioada 25.08.2021 - 02.12.2022, constituie suma de 106.386,58 lei.

43. Indică că pentru instruirea sa, pârâta nu a suportat careva cheltuieli, deoarece pregătirea cadrelor militare se efectuează din contul mijloacelor alocate din bugetul de stat în baza comenzii de stat, în dependenţă de necesităţile Forţelor Armate.

44. Totodată, pe parcursul instruirii, apelanta a fost asigurată gratuit cu alimentaţie, echipament, bursă, cazare, asigurare medicală etc.

45. Indică că prin refuzul de a face studii în continuare şi ulterior de a îndeplini serviciu militar în conformitate cu obligaţiile asumate în contract, pârâta a lipsit Ministerul Apărării de un specialist în domeniu, impunând statul să suporte cheltuieli nejustificate pentru instruirea cadrelor noi.

46. Astfel, pregătirea cadrelor militare în cadrul instituţiilor de învăţământ în domeniul milităriei nu se realizează în scopurile persoanele ale militarului, dar în interesele securităţii naţionale şi alte statului. Statul şi militarul având obligaţii reciproce, statul - de a asigura instruirea militarului la specialitatea aleasă, iar militarul, la rândul său, să îndeplinească serviciul militar în decurs de 5 ani după absolvirea instituţiei de învăţământ în domeniul militării.

47. Prin urmare, argumentele expuse în cererea de apel, constituie o expunere a aceloraşi temeiuri de fapt şi de drept examinate şi primind o apreciere corespunzătoare de către instanţa de fond. Astfel, motivele de casare invocate în cererea de apel, au la bază dezacordul apelantei la aplicarea legislaţiei de către instanţa de fond în coraport cu circumstanţele cauzei.

48. Cu referire la argumentele suplimentare invocate de apelantă în partea ce se referă la neprezentarea probelor care ar demonstra cheltuielile de studii în sumă de 106.386,58 lei, nu corespund realităţii. În acest sens, menţionează că, la materialele dosarului civil a fost anexat certificatul-calcul al cheltuielilor pentru instruire studentei Siminiuc Ana-Maria nr.48 din 16.06.2023 şi certificatele-calcul descifrate prin care se demonstrează cheltuielile suportate de către Ministerul Apărării. Astfel, calculele efectuate sunt corecte şi legale având ca temei de drept prevederile normative în vigoare.

49. Referitor la afirmaţia privind ne semnarea contractul de îndeplinire a serviciului militar, comunică următoarele că, la 25 august 2021, apelanta a încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar cu Ministerul Apărării, prin care şi-a asumat obligaţiunea să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forţele Armate ale RM pe un termen de 8 ani, în condiţiile stabilite de legislaţia în vigoare cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar. Iar, conform pct.4 din contract, termenul de acţiune al contractului este de 8 ani, începând cu data de 25.08.2021 - 25.08.2029.

50. La momentul încheierii contractului de îndeplinire a serviciului militar din 25 august 2021, apelantei i-au fost aduse la cunoştinţă clauzele acestuia şi anume, că urmează să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forţele Armate ale RM pe un termen de 8 ani, dintre care 3 ani în Academia Militară a Forţelor Armatei, iar după absolvire - 5 ani în Armata Naţională a RM, iar la momentul semnării contractului, Siminiuc Ana-Maria nu a avut careva obiecţii faţă de clauzele contractuale şi, prin semnătura aplicată, a confirmat că este de acord cu obligaţiunile stabilite între părţi.

51. Astfel, din actele anexate la cauza civilă, se atestă în mod cert că Ministerul Apărării şi-a respectat în totalitate obligaţiunile prevăzute în contractul de îndeplinire a serviciului militar, suportând în acest sens cheltuieli pentru instruirea apelantei. În pofida faptului că apelantei i-au fost aduse la cunoştinţă consecinţele în cazul nerespectării clauzelor contractului de îndeplinire a serviciului militar din 25 august 2021 prin care era obligată să îndeplinească serviciul militar până la data de 25 august 2029, Siminiuc Ana-Maria, în baza cererii formulate din propria iniţiativă, prin ordinul nr.234 din 02.12.2022 a fost exmatriculat din Academia Militară, fiind exclusă din tabelul nominal al unităţii militare.

52. Totodată, la pct.1 al contractului sus menţionat este stipulat că, militarul student Siminiuc Ana-Maria a luat cunoştinţă cu legile Republicii Moldova şi de alte acte normative, ce reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate. Deci, obligativitate restituirii cheltuielilor pentru instruire sunt reglementate nemijlocit de acte normative pre-citate.

53. Respectiv, argumentele apelantei nu indică încălcarea esenţială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanţă de fond, respectiv nu constituie temei de casare a hotărârii instanţei de fond.

54. La şedinţa de judecată a instanţei de apel, reprezentantul apelantei Siminiuc Ana-Maria, avocat Buţa Denis, a depus o cerere de amânare a examinării cauzei, invocând condiţiile meteo nefavorabile ca impediment obiectiv de prezentare. Analizând cererea formulată, Colegiul civil a constatat că aceasta reprezintă a patra solicitare de amânare înaintată de partea apelantă în cursul examinării apelului, fără a fi prezentate circumstanţe noi, excepţionale şi dovedite care să justifice imposibilitatea efectivă de participare la şedinţă.

55. Prin urmare, având în vedere caracterul repetitiv al cererilor de amânare, lipsa unor dovezi concludente privind imposibilitatea obiectivă de prezentare, precum şi necesitatea respectării principiilor celerităţii şi bunei administrări a justiţiei, Colegiul civil a apreciat cererea ca fiind neîntemeiată şi a dispus respingerea acesteia, continuând examinarea cauzei în lipsa reprezentantului apelantei.

56. Apelant Siminiuc Ana-Maria, intimata Ministerul Apărării, fiind legal citaţi la şedinţa de judecată nu s-au prezentat.

57. Colegiul, în conformitate cu art.379 CPC, a dispus examinarea cauzei în lipsa părţilor legal citate.

Aprecierea instanţei de apel:

58. Analizând legalitatea hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel şi materialelor din dosar, Colegiului civil consideră apelul declarat drept neîntemeiat şi care urmează a fi respins din următoarele motive:

59. În conformitate cu art.385 lit.a) Cod de procedură civilă, instanţa de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul şi să menţină hotărârea primei instanţe.

60. Conform art.373 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelorşiobiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă. (2) În limitele apelului, instanţa de apel verifică circumstanţeleşi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluţionarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

61. Astfel, prevederile legale enunţate în mod expres obligă instanţa de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

62. Colegiul Civil reţine că, instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil, reţinând-se rolul determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze la însuşirea motivelor instanţei inferioare (HirroBalani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis c. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

63. Din materialele cauzei rezultă că, la data de 25 august 2021, între Ministerul Apărării, în persoana rectorului (comandant) al Academiei Militare a Forţelor Armate şi soldatul clasa III, Siminiuc Ana-Maria, student în cadrul batalionului de învăţământ, înmatriculat la studii în Academia Militară a Forţelor Armate conform Ordinului Rectorului (comandant) nr.164 din 25.08.2021, a fost semnat contractul de îndeplinire a serviciului militar. Conform acestui contract, Siminiuc Ana-Maria avea obligaţia de a efectua serviciul militar prin contract în Forţele Armate ale Republicii Moldova pe o durată de 8 ani, respectiv 3 (trei) ani de studii în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” şi ulterior 5 (cinci) ani de serviciu militar în Armata Naţională a Republicii Moldova, în condiţiile prevăzute de legislaţia în vigoare privind modul de îndeplinire a serviciului militar. Totodată, din clauzele contractului rezultă că, de la momentul semnării, asupra militarului se extind drepturile, obligaţiile, avantajele şi înlesnirile prevăzute pentru militarii prin contract, contractul fiind valabil în perioada 25.08.2021 – 25.08.2029 (f.d.5).

64. Potrivit extrasului din Ordinul nr.164 din 25.08.2021 emis de Academia Militară a Forţelor Armate, Siminiuc Ana-Maria a fost inclusă, începând cu data de 25.08.2021, în tabelul nominal al Academiei Militare ca efectiv variabil la toate genurile de aprovizionare (alimentar, financiar, echipament, armament). Din acelaşi ordin rezultă că, potrivit punctului 36 al Regulamentului cu privire la modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate ale Republicii Moldova, studenta nominalizată a încheiat contractul de îndeplinire a serviciului militar pe termen de 8 ani, începând cu data de 25.08.2021 şi până la data de 25.08.2029 (f.d.7, 50).

65. Totodată, potrivit extrasului din Ordinul nr.234 din 02.12.2022 emis de Academia Militară a Forţelor Armate, s-a stabilit că, în conformitate cu Regulamentul privind modul de organizare şi desfăşurare a învăţământului în Academia Militară „Alexandru cel Bun", aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.980 din 19.10.2010, articolul 55, punctul 2 (iniţiativa personală a studentului), soldat clasa III Siminiuc Ana-Maria, studentă în compania 2 a batalionului de învăţământ, anul II de studii, a fost exmatriculat din Academia Militară începând cu data de 02.12.2022. Din acelaşi ordin rezultă că, începând cu această dată, pârâta a fost exclusă din tabelul nominal al unităţii la toate genurile de aprovizionare şi îndreptată pentru a fi luată în evidenţa militară în Secţia Administrativ Militară Briceni, temeiul fiind raportul soldatului clasa III Siminiuc Ana-Maria din 30.11.2022 şi fişa de achitare (f.d.8, 51). Astfel, aplicabile sunt prevederile art.35 alin.(3) lit.m din Legea nr.162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, care stipulează că eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează, printre altele, din iniţiativa personală a militarului.

66. În continuare, potrivit Certificatului-calcul nr.48 din 16.06.2023, cheltuielile suportate de Ministerul Apărării pentru instruirea studentei Siminiuc Ana-Maria în perioada 25.08.2021 – 02.12.2022 au fost următoarele: cheltuieli pentru retribuirea muncii – 69.062,54 lei; cheltuieli soldă şi bursă – 3.057,91 lei; cheltuieli pentru cazare – 9.159,29 lei; cheltuieli pentru echipament – 8.802,10 lei; cheltuieli pentru alimentaţie – 15.551,65 lei; cheltuieli pentru asigurare medicală – 753,09 lei, în total suma de 106.386,58 lei (f.d.9, 48).

67. Potrivit Certificatului-calcul divizat întocmit de Academia Militară „Alexandru cel Bun" s-a constatat că, s-au suportat următoarele cheltuieli:

- cheltuieli pentru retribuirea muncii – perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 17.494, 16 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 51.232,28 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 68.726,44 lei;
- cheltuieli solda - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 802,91 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 2.255,00 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 3.057,91 lei;
- cheltuieli deplasări în interiorul ţării - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 73,19 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 262,92 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 336,10 lei;
- cheltuieli pentru cazare (servicii comunale) - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 2.090,70 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 6.997,11 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 9.087,81 lei;

- cheltuieli pentru cazare (servicii de telecomunicații) - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 17,76 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 53,72 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 71,48 lei;
- cheltuieli pentru echipament – conform certificatului suma de 8.802,10 lei;
- cheltuieli pentru alimentație - - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 3.492,73 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 12.058,92 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 15.551,65 lei;
- cheltuieli pentru asigurarea medicală - perioada 25.08.2021-31.12.2021 suma de 214,35 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 538,74 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 753,09 lei, în total cheltuieli în suma de 106.386, 58 lei (f.d.49).

68. Potrivit listei personalului implicat în procesul de instruire a studentei Siminiuc Ana-Maria în perioada 25.08.2021-31.12.2021 şi a listei militarilor prin contract ai Academiei Militare a Forţelor Armate, se atestă că, efectivul Academiei la 31.12.2021 constituia personal civil - 82, militari prin contract - 100 şi studenţi batalionul de învăţământ - 212 (f.d.52- 54), iar potrivit listei personalului implicat în procesul de instruire a studentei Siminiuc Ana-Maria în perioada 01.01.2022 - 02.12.2022 şi a listei militarilor prin contract ai Academiei Militare a Forţelor Armate, se atestă că, efectivul academiei la 02.12.2022 constituia personal civil - 75, militari prin contract - 76 şi studenţi batalionul de învăţământ – 188 (f.d.55- 57).

69. Potrivit salariului personalului implicat în procesul de instruire în perioada 25.08.2021-31.12.2021 întocmit de Academia Militară „Alexandru cel Bun", s-a stabilit că, cheltuieli pentru remunerare muncii pentru 1 student constituie 13561,37 lei şi contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii constituie 3.932,80 lei, în total suma de 17.494,16 lei (f.d.58-59), iar salariului personalului implicat în procesul de instruire în perioada 01.01.2021-02.12.2022, s-a stabilit că, cheltuieli pentru remunerare muncii pentru 1 student constituie 39.714,94 lei şi contribuţii de asigurări sociale de stat obligatorii constituie 11.517,33 lei, în total suma de 51.232,28 lei (f.d.60-61).

70. În ceea ce privește soldul lunar calculat şi achitat studentului Siminiuc Ana-Maria de către Academia Militară „Alexandru cel Bun" pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022, pentru anul 2021 constituie suma totală de 802,91 lei, iar pentru anul 2022 până în luna decembrie constituie 2.255,00 lei, în total suma de 3.057,91 lei (f.d.62).

71. Potrivit calculului cheltuielilor pentru un student de la Academia Militară „Alexandru cel Bun", pentru deplasări în interiorul ţării pentru perioada 25.08.2021 - 02.12.2022 constituie în total suma de 336,10 lei, formată din cheltuieli pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 în sumă de 73,19 lei pentru 1 student şi pentru perioada 01.01.2022-02.12.2022 – 262,92 lei pentru 1 student (f.d.63).

72. Potrivit calculului cheltuielilor pentru cazare 25.08.2021-02.12.2022 întocmit de Academia Militară „Alexandru cel Bun", s-a stabilit că:

- pentru energia electrică pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 259.113,46 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 995.590,40 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 1.254.703,86 lei;
- pentru gaze naturale pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 10.804,82 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 22.521,38 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 33.326,20 lei;

- pentru energia termică pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 370.312,55 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 976.435,62 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 1.346.748,17 lei;
- pentru apă şi canalizare pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 168.672,63 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 321.111,83 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 489.784,46 lei;
- pentru alte servicii comunale pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 14.832, 58 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 56.362,30 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 71.194,88 lei.

73. În total pentru servicii comunale, conform certificatului - pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 s-a cheltuit suma de 823.736,04 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 2.372.021,53 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 s-a cheltuit suma de 3.195.757,57 lei, iar totalul serviciilor comunale pentru 1 student - pentru perioada 25.08.2021-31.12.2021 constituind suma de 2.090,70 lei, perioada 01.01.2022-02.12.2022 suma de 6.997,11 lei, şi în total pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 constituie suma de 9.087,81 lei (f.d.64).

74. Potrivit calculului cheltuielilor pentru un student pentru servicii de telecomunicaţii, întocmit de Academia Militară „Alexandru cel Bun", pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 constituie în total suma de 71,48 lei, formată din cheltuieli pentru perioada de 25.08.2021-31.12.2021 de 17,76 lei, iar pentru perioada 01.01.2022-02.12.2022 de 53,72 lei (f.d. 65).

75. Potrivit certificatului-calcul pentru studentul Siminiuc Ana-Maria, întocmit de Academia Militară „Alexandru cel Bun", în legătură cu raportul la eliberare din propria iniţiativă a acesteia au fost efectuate următoarele calcule: cu privire la asigurarea cu echipament individual, cantitatea şi costul materialelor de consum cu care a fost asigurat pe perioada 25.08.2021 - 02.12.2022. Totalul cheltuielilor pentru perioada de studii 25.08.2021 - 02.12.2022 constituie suma de 8.802,10 lei, calculul descifrat fiind anexat la certificatul dat (f.d.66, 67-68, 69).

76. Potrivit certificatului din 18.01.2023 se atestă că, cheltuielile suportate în cadrul Academiei Militare a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun" pentru alimentaţia studentului Siminiuc Ana - Maria pe parcursul perioadei 25.08.2021- 02.12.2022, conform raţiei alimentare nr.3, aprobată prin Ordinul Ministrului apărării nr.150 din 01.07.2003: pentru perioada de instruire 2021 (103 zile) a constituit în total pe zi 33,91 lei, formată din dejun - 10,17 lei, prânz -15,26 lei şi cină 33,91, iar în total suma de 3.492,73 lei; pentru perioada de instruire 2022 (258 zile) a constituit în total pe zi 46,74 lei, formată din dejun - 14,02 lei, prânz -21,03 lei şi cină 11,69 lei, iar în total suma de 12.058,92 lei, în total constituind suma de 15.551,65 lei (f.d.70).

77. Conform certificatului anexat s-a stabilit că, pentru asigurarea medicală a studentei Siminiuc Ana-Maria, pe parcursul perioadei 25.08.2021 - 02.12.2022 ultima nu a beneficiat de tratament staţionar în instituţiile medico-curative, iar cheltuelile pentru asigurarea medicală a unui student au constituit: 25.08.2021 - 31.12.2021 **-** 214,35 lei; 01.01.2022-02.12.2022 - 538,74 lei, suma totală constituie 753,09 lei (f.d.71).

78. La data de 26.04.2024, Academia Militară a Forţelor Armate a expediat către pârâta Siminiuc Ana-Maria o somaţie prin care aceasta a fost informată că suma cheltuielilor suportate de Academie pentru instruirea sa, în perioada 25.08.2021 –

02.12.2022, constituie 106.386,58 lei, sumă ce urmează a fi restituită în termen de 30 de zile de la primirea somaţiei, aceasta fiind recepţionată la data de 03.05.2024 (f.d.10-11). În continuare, s-a constatat că somaţia menţionată nu a fost onorată de pârâtă.

79. La data de 19 iulie 2024, Ministerul Apărării a RM s-a adresat cu cerere de chemare în judecată către Siminiuc Ana-Maria cu privire la încasarea cheltuielilor de instruire în sumă de 106.386,58 lei şi compensarea cheltuielilor de judecată.

80. Prin hotărârea judecătoriei Edineţ, sediul central din 23 decembrie 2024, s-a admis acţiunea înaintată. S-a încasat de la Siminiuc Ana-Maria în beneficiul Ministerului Apărării al Republicii Moldova cheltuielile de instruire suportate în mărimea totală de 106.386,58 lei. S-a încasat de la Siminiuc Ana-Maria în beneficiul statului taxa de stat în mărime de 3.741,57 lei.

81. Nefiind de acord cu soluţia pronunţată, Siminiuc Ana-Maria în persoana reprezentantului, avocat Buţa Denis, a declarat apel împotriva hotărârii instanţei de fond.

82. Potrivit art.4 alin.(1) al Legii cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, serviciul militar este o formă specială a serviciului public ce rezidă în îndeplinirea de către cetăţeni a datoriei constituţionale privind pregătirea pentru apărare şi apărarea Patriei, exclusiv în cadrul Forţelor Armate ale Republicii Moldova.

83. În corespundere cu art.35 alin.(3) al Legii nr. 162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, eliberarea militarilor din serviciul militar prin contract se efectuează în următoarele cazuri: a) la expirarea contractului; b) la atingerea vârstei-limită de aflare în serviciul militar; c) la clasarea acestora inapţi pentru serviciul militar de către comisia medico-militară; d) la clasarea acestora apţi necombatant pentru serviciul militar de către comisia medico-militară, în cazul cînd nu pot fi folosiţi pentru serviciul militar din cauza lipsei funcţiilor vacante; e) în legătură cu exmatricularea din instituţia de învăţământ în domeniul milităriei – pentru studenţii instituţiilor respective; f) la tăinuirea faptelor ce împiedică încadrarea în serviciul militar; h) în urma unor măsuri de organizare – dacă este imposibilă folosirea militarului într-o funcţie similară celei deţinute în serviciul militar şi dacă el nu acceptă să fie transferat într-o funcţie inferioară; i) la transferarea într-o altă structură de stat în care este prevăzut serviciul special; j) din motive de inaptitudine pentru funcţia exercitată; k) la comiterea delictelor ce discreditează titlul de militar; l) din motive familiale; m) din iniţiativa personală a militarului; n) la alegerea în funcţii elective; o) la condamnarea militarului de către instanţa de judecată pentru săvârşirea unei infracţiuni.

84. În conformitate cu prevederile art.55 pct.2 din Regulamentul cu privire la modul de organizare şi desfăşurare a învăţământului în Academia Militară a Forţelor Armate „Alexandru cel Bun” aprobat prin Hotărârea de Guvern nr.980 din 19.10.2010, exmatricularea se efectuează: din iniţiativa personală a studentului programului de master, studentului-doctorand sau cursantului.

85. În corespundere cu art.35^1 alin.(2) al Legii nr.162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, la eliberarea din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la art.35 alin.(3) lit.e), f), j), k), m) şi o), militarii care, după absolvirea instituţiei de învăţământ în domeniul milităriei sau de la data finalizării altor forme de perfecţionare profesională ce depăşesc 60 de zile, organizate în ţară sau în străinătate, indiferent de sursa de finanţare, cu excepţia celor urmate pe cont propriu, nu au îndeplinit o perioadă între 1 şi 5 ani de serviciu militar (în funcţie de perioada de instruire, proporţional cu numărul zilelor de formare profesională continuă/ perfecţionare profesională) restituie cheltuielile

pentru studii/instruiri în mărimea dedusă din împărţirea sumei cheltuielilor respective la perioada aflării în serviciul militar, în modul stabilit de Guvern.

86. În continuare, art.35[1] alin.(3) al Legii nr.162 din 22.07.2005, prevede că militarii care au fost exmatriculaţi din instituţiile de învăţământ pentru restanţe academice, pentru încălcarea disciplinei sau pentru refuzul de a continua studiile, cu excepţia celor urmate pe cont propriu, restituie integral cheltuielile pentru studii/instruiri, în modul stabilit de Ministerul Apărării. (4) cheltuielile pentru studii/instruiri, prevăzute la alin.(1)-(3), cuprind mijloacele băneşti achitate personalului implicat în procesul de instruire, cheltuielile pentru cazare, echipament, alimentaţie, asistenţă medicală, solda achitată în perioada instruirii şi indemnizaţia unică acordată la absolvire. (5) Mijloacele financiare restituite conform prevederilor alin.(1)–(3) se varsă la bugetul de stat. În cazul refuzului de a restitui benevol cheltuielile pentru studii/instruiri, Ministerul Apărării intentează acţiune civilă în instanţa de judecată privind recuperarea cheltuielilor respective.

87. Potrivit art.35[1] alin.(6) al Legii nr.162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor, sunt scutite de restituirea cheltuielilor pentru studii/instruiri persoanele prevăzute la alin.(1) şi (2) din prezentul articol, cu excepţia celor eliberate din serviciul militar prin contract în cazurile prevăzute la art.35 alin.(3) lit.e), f), j), k) şi o), care, în decurs de 6 luni de la eliberare din serviciul militar, sunt încadrate, o singură dată, în instituţia din care s-au eliberat sau sunt angajate într-o instituţie sau autoritate publică, finanţată din bugetul de stat, într-o funcţie ce implică îndeplinirea serviciului militar sau special. Instituţia sau autoritatea publică în care sunt angajate persoanele prevăzute la alin. (1) şi (2) din prezentul articol va informa Ministerul Apărării despre acest fapt în termen de 3 luni.

88. În temeiul art.27 alin.(3) din Legea nr.1245 din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, tinerii înmatriculaţi în instituţiile de învăţământ din domeniul milităriei, cu excepţia celor din liceele militare, se consideră încadraţi şi încheie contractul de îndeplinire a serviciului militar din momentul înmatriculării, pe un termen care cuprinde durata studiilor în această instituţie şi 5 ani de serviciu militar după absolvirea ei, iar potrivit alin.(6) Militarii eliberaţi din serviciul militar care, după încheierea tuturor tipurilor de instruire, au îndeplinit serviciul militar în Forţele Armate mai puţin de 5 ani achită cheltuielile pentru instruire, independent de sursa de finanţare, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la statutul militarilor.

89. Raportând circumstanţele de fapt stabilite în prezenta cauză la dispoziţiile legale incidente, Colegiul civil conchide că hotărârea instanţei de fond este legală şi întemeiată, fiind pronunţată cu respectarea normelor de drept material şi procesual aplicabile, iar criticile formulate de apelanta Siminiuc Ana-Maria nu sunt apte să determine schimbarea soluţiei adoptate.

90. În situaţia din speţă, Colegiul civil reţine, că raportul juridic litigios îşi are izvorul în contractul de îndeplinire a serviciului militar încheiat la data de 25 august 2021 între Ministerul Apărării al Republica Moldova şi pârâta/apelanta Siminiuc Ana-Maria, contract care stabileşte, în mod expres, obligaţia acesteia de a presta serviciul militar pe o durată totală de 8 ani, structurată în 3 ani de studii şi 5 ani de serviciu militar efectiv.

91. Pornind de la existenţa acestui raport contractual valabil încheiat, Colegiul reţine că pârâta/apelanta Siminiuc Ana-Maria a dobândit calitatea de student militar, beneficiind, în mod efectiv, de toate drepturile aferente acestei calităţi, inclusiv de instruire gratuită,

cazare, echipament, alimentaţie, soldă şi asistenţă medicală, toate acestea fiind suportate din bugetul de stat.

92. În mod logic şi consecutiv, din această situaţie juridică derivă existenţa unei obligaţii corelative în sarcina pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria, respectiv aceea de a executa serviciul militar ulterior finalizării studiilor, întrucât raportul juridic instituit între părţi se întemeiază pe principiul reciprocităţii prestaţiilor, în cadrul căruia beneficiile acordate de stat sunt condiţionate de executarea obligaţiilor asumate de militar.

93. În continuarea analizei, Colegiul civil constată că această reciprocitate contractuală şi legală nu a fost respectată, întrucât, potrivit probelor administrate, pârâta/apelanta Siminiuc Ana-Maria însăşi a iniţiat încetarea raporturilor de studii şi serviciu militar, prin cererea din 30 noiembrie 2022, soldată prin emiterea Ordinului nr.234 din 02 decembrie 2022 privind exmatricularea din iniţiativă proprie.

94. Această conduită voluntară a pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria atrage, în mod direct şi inevitabil, incidenţa dispoziţiilor legale imperative care reglementează consecinţele exmatriculării din iniţiativa militarului, respectiv prevederile art.55 pct.2 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.980/2010, coroborate cu art.art.35 alin.(3) lit.e); 35^1 din Legea nr.162/2005, care instituie obligaţia de restituire a cheltuielilor de instruire.

95. În mod consecutiv, Colegiul subliniază că această obligaţie nu are un caracter facultativ şi nu este condiţionată de existenţa unor acte adiţionale sau angajamente distincte, ci decurge direct din lege, având caracter imperativ şi aplicabilitate automată în ipoteza neexecutării obligaţiilor asumate.

96. Totodată, în pofida alegaţiilor apelantei, Colegiul civil notează că, la potrivit contractului de îndeplinire a serviciului militar din 25 august 2021, studenta în cadrul batalionului de învăţământ, militarul soldat clasa III Siminiuc Ana-Maria, a luat cunoştinţă de Legile Republicii Moldova şi de alte acte normatve, ce reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar în Forţele Armate ale Republicii Moldova şi şi-a asumat obligaţia să îndeplinească serviciul militar prin contract în Forţele Armate ale Republicii Moldova pe un termen de 8 ani, dintre care 3 ani în Academia Militară a Forţelor Armatei, iar după absolvire - 5 ani în Armata Naţională a Republicii Moldova.

97. La momentul semnării contractului, Siminiuc Ana-Maria nu a avut careva obiecţii faţă de clauzele contractuale şi, prin semnătura aplicată, a confirmat că cunoaşte legislaţia ce reglementează modul de îndeplinire a serviciului militar şi este de acord cu obligaţiunile stabilite între părţi.

98. În pofida faptului că pârâtei/apelantei i-au fost aduse la cunoştinţă consecinţele în cazul nerespectării clauzelor contractului de îndeplinire a serviciului militar din 25 august 2021 prin care era obligată să îndeplinească serviciul militar până la data de 25.08.2029, Siminiuc Ana-Maria, în baza cererii formulate din propria iniţiativă, prin Ordinul nr.234 din 02 decembrie 2022 a fost eliberat din rândurile Armatei Naţionale, fiind radiată din tabelul nominal unităţii militare.

99. În aceeaşi succesiune logică, Colegiul civil reţine că refuzul pârâtei/apelantei de a-şi executa obligaţiile contractuale a generat consecinţe prejudiciabile pentru stat, în sensul că Ministerul Apărării a fost lipsit de un specialist pregătit şi a fost nevoit să suporte costuri suplimentare pentru formarea altor cadre militare, afectând astfel interesul public şi capacitatea operaţională a Forţelor Armate ale Republica Moldova.

100. Ca o consecinţă directă a acestor constatări, Colegiul apreciază că Ministerul Apărării, în calitate de creditor al raportului obligaţional, conducându-se de prevederile art.35 alin.(12) din Legea nr.162 din 22.07.2005 cu privire la statutul militarilor şi art.27 alin.(6) din Legea nr.1245 din 18.07.2002 cu privire la pregătirea cetăţenilor pentru apărarea Patriei, este pe deplin îndreptăţit să solicite restituirea integrală a sumei de 106.386,58 lei, cu titlu de cheltuielile efectiv suportate pentru instruirea pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria, în condiţiile în care aceasta nu şi-a executat obligaţia de a presta serviciul militar pe durata convenită, fiind exmatriculată din instituţia de învăţământ din domeniul milităriei, din motivul refuzului de a continua studiile.

101. În ceea ce priveşte critica apelantei referitoare la pretinsa lipsă a actelor contabile primare, Colegiul civil constată că aceasta nu denotă netemeinicia acţiunii, întrucât reclamantul/intimat a prezentat probe clare şi suficiente, bazate pe datele contabile, din care rezultă cu certitudine faptul că, pentru instruirea pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria la Academia Militară „Alexandru cel Bun" în perioada 25.08.2021 – 02.12.2022, Ministerul Apărării a suportat cheltuieli în suma totală de 106.386,58 lei, inclusiv: cheltuieli pentru retribuirea muncii – 69.062,54 lei; cheltuieli soldă şi bursă – 3.057,91 lei; cheltuieli pentru cazare – 9.159,29 lei; cheltuieli pentru echipament – 8.802,10 lei; cheltuieli pentru alimentaţie – 15.551,65 lei; cheltuieli pentru asigurare medicală – 753,09 lei. Fiecare categorie de cheltuieli a fost justificată şi descifrată detaliat, iar careva temei pentru a pune la îndoială temeinicia şi corectitudinea înscrisurilor prezentate de reclamant/intimat, instanţa nu constată.

102. Or, analiza acestor înscrisuri relevă faptul că suma totală de 106.386,58 lei pentru perioada 25.08.2021-02.12.2022 nu reprezintă o evaluare arbitrară, ci rezultatul unui calcul detaliat, fundamentat pe date reale privind cheltuielile pentru retribuirea muncii personalului didactic şi auxiliar, solda acordată apelantei, cheltuielile de cazare, alimentaţie, echipament şi asistenţă medicală.

103. În mod consecutiv, Colegiul civil subliniază că aceste cheltuieli se încadrează în mod exact în categoria celor prevăzute de art.35^1 alin.(4) din Legea nr.162/2005, ceea ce confirmă conformitatea lor cu cadrul normativ aplicabil, nefiind necesară prezentarea altor probe suplimentare în condiţiile în care structura şi cuantumul acestora au fost pe deplin demonstrate.

104. Mai mult decât atât, simpla contestare a acestor înscrisuri, fără indicarea unor erori concrete de calcul, nu este de natură să răstoarne prezumţia de veridicitate şi legalitate de care acestea beneficiază.

105. În continuarea analizei, Colegiul civil respinge argumentul apelantei referitor la pretinsa reangajare într-o instituţie publică în termenul de 6 luni, întrucât această susţinere nu este probată prin niciun înscris relevant, capabil să ateste îndeplinirea condiţiilor prevăzute de art.35^1 alin.(6) din Legea nr.162/2005.

106. Pentru a beneficia de excepţia de la obligaţia de restituire a cheltuielilor de instruire, legea prevede îndeplinirea cumulativă a mai multor condiţii, printre care dobândirea unei calificări profesionale şi angajarea într-o funcţie corespunzătoare acesteia, într-o instituţie sau autoritate publică finanţată din bugetul de stat, în termen de 6 luni de la eliberarea din serviciul militar.

107. În speţă, probele administrate şi actele dosarului atestă că pârâta/apelanta Siminiuc Ana-Maria nu a finalizat programul de instruire militară, nefiind dobândită nicio

specialitate profesională de profil, ceea ce constituie o condiţie esenţială pentru aplicarea excepţiei prevăzute de art.35^1 alin.(6) din Legea nr.162/2005.

108. În aceste condiţii, invocarea unei pretinse reangajări într-o instituţie publică nu poate produce efecte juridice în sensul scutirii de la obligaţia de restituire a cheltuielilor de instruire, lipsind premisele legale şi actele justificative necesare pentru a susţine această excepţie.

109. Astfel, refuzul pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria de a finaliza studiile şi de a presta serviciul militar conform obligaţiilor asumate prin contract, a determinat neexecutarea contraprestaţiei, ceea ce a impus statului suportarea unor cheltuieli nejustificate pentru instruirea militară.

110. În consecinţă, susţinerea apelantei privind exonerarea de la plata cheltuielilor de instruire este nefondată şi urmează a fi respinsă, Colegiul constatând că toate condiţiile legale pentru aplicarea obligaţiei de restituire sunt îndeplinite, iar statul are dreptul de a recupera integral sumele cheltuite pentru instruirea militară a pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria.

111. În aceeaşi succesiune logică, Colegiul respinge şi argumentul referitor la lipsa unui angajament scris distinct privind restituirea cheltuielilor, reţinând că obligaţia respectivă rezultă în mod direct din lege şi din contractul semnat, nefiind condiţionată de existenţa unui înscris separat.

112. Or, contractul de îndeplinire a serviciului militar, semnat de pârâtă/apelantă Siminiuc Ana-Maria la data de 25 august 2021, are forţă obligatorie între părţi, iar prin semnarea acestuia apelanta a confirmat că a luat cunoştinţă de drepturile şi obligaţiile ce îi revin, inclusiv de consecinţele neexecutării acestora. În absenţa unor dovezi privind existenţa unor vicii de consimţământ sau a altor cauze de nulitate, contractul produce efecte juridice depline, iar susţinerea apelantei privind lipsa informării nu poate fi acceptată.

113. De altfel, relevant speţei este principiul *Nemo censetur ignorare legem* (lat. *nimeni nu poate fi crezut că nu cunoaşte legea*) sau *Ignorantia juris non excusat* (lat. *necunoaşterea legii nu scuteşte de răspundere*), care este un pilon fundamental al dreptului. Acesta stabileşte că, odată publicată, o lege este considerată cunoscută de toţi cetăţenii, iar nerespectarea ei nu poate fi justificată prin lipsa de informare. Prin urmare, pârâta/apelanta are obligaţia să-şi adapteze conduita conform legislaţiei în vigoare, mai ale, în situaţia în care a confirmat prin semnătura, că a luat cunoştinţă de aceasta.

114. În continuare, Colegiul reţine că nu se confirmă nici critica apelantei privind pretinsa încălcare a dreptului la apărare, întrucât din ansamblul probator administrat rezultă, fără echivoc, că aceasta a fost informată în mod corespunzător despre pretenţiile formulate împotriva sa, inclusiv prin somaţia expediată la data de 26 aprilie 2024 şi recepţionată la 03 mai 2024, fapt ce atestă luarea la cunoştinţă a obligaţiei pretinse şi oferirea posibilităţii de a reacţiona în mod efectiv la aceasta.

115. În această ordine de idei, Colegiul subliniază că apelanta a beneficiat de toate garanţiile procesuale specifice unui proces echitabil, având posibilitatea reală şi efectivă de a formula apărări, de a depune referinţă la cererea de chemare în judecată, de a propune şi administra probe, precum şi de a participa la examinarea cauzei, inclusiv prin intermediul reprezentantului său legal, nefiind identificate impedimente obiective care să-i fi restrâns exerciţiul drepturilor procesuale.

116. Subsecvent, în ceea ce priveşte susţinerea referitoare la pretinsa lipsă a citării legale în şedinţa de judecată, Colegiul constată că aceasta este neîntemeiată, or, din materialele dosarului rezultă că instanţa de fond a expediat pârâtei/apelantei Siminiuc Ana-Maria încheierea de fixare a şedinţei de judecată, care a fost recepţionată de către aceasta, fapt confirmat prin avizul de recepţie (f.d.17), împrejurare ce probează respectarea cerinţelor legale privind citarea părţilor.

117. Prin urmare, raportat la aceste circumstanţe, Colegiul concluzionează că procedura de citare a fost realizată cu respectarea dispoziţiilor legale incidente, iar apelanta a avut posibilitatea efectivă de a se prezenta şi de a-şi susţine poziţia procesuală, nevalorificarea acestor drepturi neputând fi imputată instanţei.

118. În consecinţă, în absenţa unor încălcări reale şi dovedite ale dreptului la apărare sau ale normelor procedurale privind citarea părţilor, nu poate fi reţinută existenţa unor vicii procedurale de natură să atragă casarea hotărârii instanţei de fond sau remiterea cauzei la rejudecare, motivele invocate de apelantă sub acest aspect fiind nefondate.

119. În acest sens, Colegiul civil relevă că argumentele invocate de apelantă în susţinerea poziţiei sale, nu pot fi reţinute de către instanţa de apel, deoarece se combat cu cele invocate supra şi se axează asupra circumstanţelor care au fost constatate şi elucidate pe deplin de instanţa de fond, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate şi apreciate cu respectarea normelor de drept procedural şi susţinute de normele de drept material.

120. Prin urmare, având în vedere ansamblul circumstanţelor de fapt şi de drept reţinute, Colegiul civil ajunge la concluzia că hotărârea instanţei de fond este legală şi întemeiată, fiind pronunţată cu respectarea normelor de drept material şi procesual aplicabile, motiv pentru care apelul declarat de Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buţa Denis, urmează a fi respins, cu menţinerea hotărârii atacate.

121. În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Nord, -

d e c i d e :

Se respinge cererea de apel declarată de Siminiuc Ana-Maria, în persoana reprezentantului, avocat Buţa Denis.

Se menţine hotărârea judecătoriei Edineţ, sediul Central din 23 decembrie 2024, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Ministerul Apărării al RM către Siminiuc Ana-Maria cu privire la încasarea cheltuielilor de instruire.

Decizia este definitivă, însă poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de 2 luni de la comunicarea deciziei integrale, prin intermediul Curţii Supreme de Justiţie.

Preşedintele şedinţei, judecător Stanislav Grosu

Judecători Alina Ţihonschi

Radu Holban